

Шкворченко Н. М.

Міжнародний гуманітарний університет

ВЕРБАЛЬНА ТОКСИЧНІСТЬ У ПУБЛІЧНИХ ПРОМОВАХ ПОЛІТИКІВ США, ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА УКРАЇНИ (ЗІСТАВНИЙ РАКУРС)

Статтю присвячено зіставному дослідженню диференційних маркерів вербальної токсичності у виступах американських, британських та українських політиків. Висловлювання політика є токсичними, якщо вони скеровані на руйнування переконань та уподобань опонента і мають шкідливі наслідки для його/її особистості або іміджу. До вербальних маркерів вираження токсичності відносимо експліковане використання політиком ідеологічних, національних, гендерних та інших висловлювань, які принижують особистість іншої (не обов'язково присутньої) людини і дискримінують її. Невербальні маркери вираження токсичності включають тональність мовлення (агресивна, голосна, швидка, вересклива, істерична, пафосна, утрирована), вираз обличчя (перебільшена міміка, розширені очі, кривляння) і мову тіла (імпульсивні рухи рук і голови, напружена поза тіла, порушення соціальної дистанції). Контрастною рисою токсичної мовленнєвої поведінки американських політиків є дискримінуючі расистські і сексистські висловлювання, які концептуально пов'язані з рухами #BlackLivesMatter і #MeToo. Токсичність британських політиків пов'язується із темами міграції та євроскептицизму (Brexit), англійського націоналізму (Scotxit, NI-xit), а також із відмовою британського принца Гаррі та його дружини Меган Маркл від королівських обов'язків (Megxit) і виникненням у зв'язку з цим новим для британського публіку дискурсом расизму. Контрастність токсичності тематичних зон в українській політиці визначається національно-патріотичним блоком проблем, які стосуються незалежності України від Росії, мовної політики та корупції. Спільним для політичних дискурсів США, Великої Британії та України є агресивно емоційний тип токсичних політиків (Дональд Трамп, Найджел Фараж, Олег Ляшко), промови яких визначаються конфліктними стратегіями з використанням тактик звинувачення й образи опонента, а також агресивною тональністю мовлення, перебільшеним виразом обличчя і використанням імпульсивних рухів рук і голови, які увиразнюють їх токсичний імідж.

Ключові слова: токсичність, політичний дискурс, публічні промови, США, Велика Британія, Україна, зіставне дослідження, вербальний, невербальний, імідж.

Постановка проблеми. Поява токсичних образно-інформаційних контентів у вербальній комунікації призводять до негативного впливу на духовне світосприйняття людини і руйнуванню сформованої культурної та соціально-політичної поведінкової моделі конкретної особистості [19, с. 331]. Токсичний вплив будь-якого повідомлення формується візуальним, вербальним та асоціативним векторами, при цьому вербальна токсичність на відміну від візуальної впливає, в першу чергу, на слухове сприйняття, яке далі може породжувати деструктивну реакцію у формі образи, грубої інвективної лексики та ін. [2, с. 76]. Тому дослідження механізмів вербальної токсичності публічних особистостей, зокрема політиків є актуальним як для розуміння взаємодії комунікантів з урахуванням етноспецифічних чинників

в різних мовах/лінгвокультурах [22; 23], так і для розробки методів вербального захисту від різних форм патогенного впливу під час передвиборчої політичної боротьби [3, с. 133; 9, р. 85; 12, р. 129;]. У роботі робиться спроба ретермінологізації біохімічного терміну «toxicity/токсичність» із подальшим використанням його у зіставному дослідженні дискурсивної специфіки токсичних мовних особистостей політиків у різних лінгвокультурах (англійська, англо-американська, українська).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття «токсичне мовлення» (англ. *toxic speech, heated language*) розглядається як нове лінгвальне явище, формами якого є сексистські, расистські, ксенофобські та інші негативні висловлювання [8; 17]. Термін «токсичний політичний дискурс»

(англ. *toxic political discourse*) використовується для опису погіршеного стану публічної політики США в 21 столітті, що пов'язано з ростом впливу розмовних радіо-шоу, де так звані нові коментатори провокують аудиторію до уїдливих суперечок [1; 6; 14]. Риторика американських публічних фігур визначається агресивним стилем полеміки, скандальними заявами, схилом до теорії змов, вони «просторікують, марять, брешуть, замість того, щоб пропонувати будь-які рішення проблем» (10). Агресивний стиль промов в українському парламенті та скандальні виступи на ток-шоу радикальних політиків налаштовують публічне спілкування на негативну психологічну реакцію слухачів/глядачів і можуть виокремлюватися в специфічний різновид токсичного дискурсу [4; 5; 7; 16].

Постановка завдання. Об'єктом запропонованого дослідження є публічні промови сучасних політиків США, Великої Британії й України, предметом аналізу обрано вербальні маркери токсичності в промовах американських, британських та українських політиків. Мета дослідження – визначити диференційні дискурсивні маркери токсичності в промовах яким у медіа США, Великої Британії та України приписано ознаку «токсичний». Для досягнення поставленої мети вирішено такі завдання: (1) визначено поняття «токсичний», «токсичність», «токсичний політичний дискурс» у лінгвістичній площині; (2) розроблено модель токсичного мовлення і класифіковано дискурсивні (вербальні та невербальні) маркери вираження токсичності в українській та англійській мовах із урахуванням англо-американського варіанту; (3) зіставлено та визначено диференційні дискурсивні маркери токсичності у публічних промовах політиків США, Великої Британії та України. У роботі використовується когнітивно-дискурсивний метод, оскільки функціональність метафори «токсичний» розглядається як в когнітивному (засіб категоризації), так і прагматичному (засіб формування у адресата потрібного адресанту емоційного стану та світосприйняття) [10]. Матеріалом дослідження слугували відеозаписи політичних виступів сучасних американських (Donald Trump, Sarah Palin, Rush Limbaugh, Glenn Beck, Ann Coulter), британських (David Cameron, Nigel Farage, Tim Aker, Julia Reid) і українських (Ірина Герашенко, Олег Ляшко, Ірина Фаріон, Олексій Гончаренко) політиків, які у медіа відповідних країн були визначені як токсичні.

Виклад основного матеріалу. Слово “toxic”, яке походить від латинського *toxicus* і позначає

«poisoned/отруєний», з'явилося в англійській мові в 1650-х роках (11). У 1962 році американська письменниця Р. Л. Карсон вперше у книзі «Silent Spring» (укр. «Мовчазна весна») простежила токсичний вплив синтетичних пестицидів на дику природу і поведінку людей, започаткувала використання поняття «токсичність» як влучної метафори для впливу, який безпосередньо, але непомітно і незрозуміло, впливає на настрої, переконання і вчинки людини [24]. У 2018 році «Оксфордський словник англійської мови» визначив прикметник “toxic” як Слово Року, яке найкраще описує настрої минулого року і має стійкий потенціал як термін із культурним значенням (10).

В англійській мові прикметник «toxic/токсичний» у переносному значенні має наступні дефініції: (1) “very unpleasant, especially in the way somebody likes to control and influence other people in a dishonest way” / «дуже неприємний, особливо в тому, що кому-то подобається нечесно контролювати і впливати на інших людей» (20); (2) “harmful or damaging” / «згубний або шкідливий» (11); (3) “extremely harsh, malicious, or harmful” / «надзвичайно суворий, зловмисний або шкідливий» (12). У німецькій мові “toxisch” визначається як “sehr böseartig, gefährlich, schädlich, zermürbend” / «дуже злісний, небезпечний, шкідливий, виснажливий» (13). Французький прикметник “toxique” використовується на позначення людини або відношень, вплив яких є психологічно шкідливим (“nocive”), згубним (“pernicieuse”), наприклад: “Quitter un conjoint toxique” / «Залишити токсичного чоловіка», “Sortir d'une amitié toxique” / «Розрив токсичної дружби» (18). У наведених дефініціях прикметник «токсичний» має фігуральні або неформальні значення, які пов'язуються з несхвальною оцінкою людини, відносин або ситуації, які носять зловмисний і/або шкідливий характер для співрозмовника (політичного опонента).

Поняття «токсичність» (англ. *toxicity*) у непрямому значенні тлумачиться в англійській мові як “an extremely harsh, malicious, or harmful quality” / «надзвичайно різка, зловмисна або шкідлива якість», яка може бути притаманна мові телевізійних дебатів, виступам у Верховному суді, письмовим незгодам і мати прояв у неприємних особистих нападках і різких зауваженнях один до одного (12). Також “toxicity” в переносному значенні розуміється як спосіб, що описує руйнування конкретних існуючих порядків, колективів, матеріалів і відносин і семантично пов'язується з такими явищами, як “toxic harm” – характерною

формою насильства, спрямованого на руйнування порядку на одному соціальному рівні (джентрифікація, війни) і зміцнення нового порядку на іншому, і “*toxic politics*”, яка дозволяє процвітати деяким політичним і економічним формам, роблячи їх допустимими [19, р. 334–340].

Для зіставлення та визначення диференційних дискурсивних маркерів токсичності у промовах американських, британських та українських політиків було розроблено таку модель *токсичного мовлення*, яка містить вербальні та невербальні складники вираження токсичності [8, с. 130]. До вербальних маркерів вираження токсичності відносимо експліковане використання політиком дискримінуючих ідеологічних (расистських, націоналістських), національних (антисемітських, ксенофобських), гендерних (сексистських, гомофобських) та інших оцінних висловлювань, які приносять особистість іншої (не обов’язково присутньої) людини. Невербальні маркери вираження токсичності розподіляються на три групи, до яких належать 1) *тональність* (агресивна, голосна, швидка, вересклива, істерична, пафосна, утрирована), 2) *вираз обличчя* (перебільшена міміка, розширені очі, кривляння) і 3) *мова тіла* (імпульсивні рухи рук і голови, напружена поза тіла, порушення соціальної дистанції) (див. рис. 1).

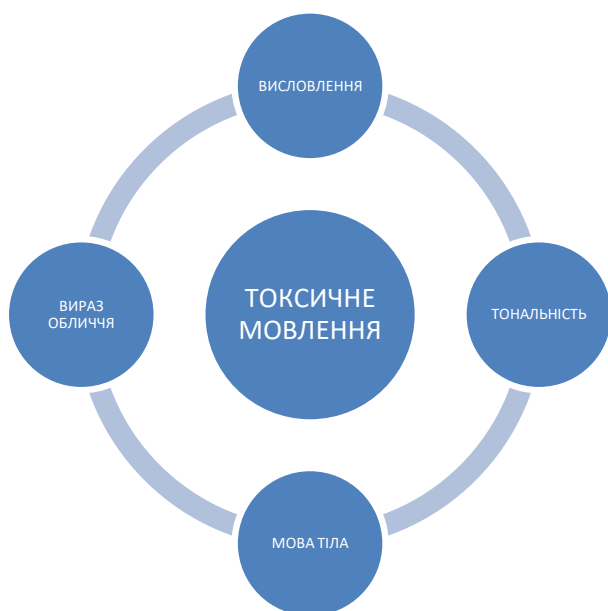


Рис. 1. Модель токсичного мовлення

Розглянемо виступи політиків Дональда Трампа (“Withdraw From Iran Nuclear Deal”, 08.05.2018), Найджела Фаража (“Nigel Farage’s last words to the European Parliament”, 29.01.2020) та Олег Ляшка («Я не буду вибачатись за те, що

захищаю українців», 17.01.2017) і визначимо диференційні дискурсивні маркери токсичності в промовах американських, британських та українських політиків, яким у медіа приписано ознаку «токсичний».

Соціологічні опитування в США та пошуковий запит у Google “toxic Trump”, що дорівнюється більш 6 350 000 результатів, свідчать про те, що Дональд Трамп є одним з основних токсичних факторів, який впливає на погляди людей і стан політичного дискурсу в країні: більшість вважає, що Трамп змінив тон і характер політичної дискусії на гірше, і менше половини, що він змінив їх на краще (5). Відомо, що відмова Дональда Трампа від ядерної угоди з Іраном токсично вплинула на комунікацію США з європейськими союзниками і стала одним з найбільш шкідливих рішень адміністрації Дональда Трампа в перспективі найближчого майбутнього (1). У виступі від 8 травня 2018 року токсичність Дональда Трампа відбивається в його образливих судженнях про угоду, які імпліцитно дискримінують європейських партнерів (“*After these consultations, it is clear to me that we cannot prevent an Iranian nuclear bomb under the decaying and rotten structure of the current agreement. The Iran deal is defective at its core*”), що імпліцитно дискримінує європейських партнерів, які не можуть впоратися із «головним спонсором тероризму» – Іраном (“*the world’s leading state sponsor of terror*”). Відмову від ядерної угоди Дональд Трамп супроводжує заперечуючими рухами лівої та правої руки із широко відкритими долонями і використовує емпатичне виділення наголошених складів у лексемах *decaying*, *rotten*, а також кожного складу у фразі “*If we do nothing, we know exactly what will happen*” (6).

Британський політик Найджел Фараж, який визначається як “the most dangerous man in Britain” і погляди якого внесли значний вклад в токсичність публічного дискурсу Європи та Великої Британії (7), виступив із останньою промовою у Європейському парламенті 29 січня 2020 року, де у прямій та відкритій формі оголосив завершення «політичного експерименту» і образив при цьому окремих політиків та сутність європейської політики загалом. Вербальними маркерами вираження токсичності у виступі Н. Фаража є експліковані (1) засудження політики Європейського союзу через використання анафоричного повтору “we don’t need” / «нам не потрібно» (“*we don’t need a European Commission. We don’t need a European Court. We don’t need these institutions and all of this power*”), (2) вираження ненависті до

Євросоюзу у формі антитези (“*we love Europe, we just hate the European Union – it’s a simple as that!*”), (3) пряма образа присутнього на засіданні представника Європейського парламенту з питань Брексіта Гі Вергофстадта за допомогою градації, яка посилюється поєднанням її з анафорою “no more” (“*no more financial contributions, no more European Court of Justice, no more common fisheries policy, no more being talked down to, no more being bullied, no more Guy Verhofstadt*”). Анафоричний повтор “no more” Найджел Фараж супроводжує різкими рухами широко розведених рук, кивками голови та усього тіла, а також посилює ім’я «Гі» та прізвище «Вергофстадт» різкими рухами лівої руки із долонею у формі кулака та вираженими очами (8). Пошуковий запит “toxic Farage” дорівнюється в Google 300 000 результатів.

Також сильний токсичний ефект викликав виступ українського політика Олега Ляшка, який 17 січня 2017 року назвав «урядовими даунами» депутатів, що виступають за скасування мораторію на вивезення з України лісу-кругляку, і порадив їм «йти на смітник»: «*Урядові дауни, які не відстоюють національні інтереси, йдуть на смітник!*» (3). Виступ Олега Ляшка був схарактеризований у ЗМІ як токсичний (4), оскільки він завдав моральної шкоди батькам дітей із синдромом Дауна. Під час промови Олега Ляшка, яка сприймається токсично, його рухи рук є різкими, імпульсивними, а його тональність мовлення та вираз обличчя мають агресивний характер. З наведеного прикладу бачимо також, що токсичність може зруйнувати не тільки імідж корумпованих урядовців, яких у принизливій та образливій манері безпосередньо критикує Олег Ляшко, але і мати шкідливі наслідки опосередковано для третіх осіб, про що свідчить відкритий лист президента Всеукраїнської благодійної організації «Даун Синдром» (2).

Висновки та дискусійні питання. Виконаний зіставний аналіз дозволив визначити диференційні дискурсивні маркери токсичності у виступах американських, британських і українських політиків і виділити дискурсивні контрасти публічної токсичності політиків США, Великої Британії й України. Так, контрастною рисою токсичної мовленнєвої поведінки американських політиків є дискримінуючі расистські і сексистські висловлювання, які концептуально пов’язані з рухами #BlackLivesMatter і #MeToo. На відміну від американців, токсичність британських політиків пов’язується, насамперед, із традиційними темами міграції та євроскептицизму (*Brexit*),

англійського націоналізму (*Scotxit, NI-xit*), а також останнім часом із відмовою британського принца Гаррі та його дружини Меган Маркл від королівських обов’язків (*Megxit*) і виникненням у зв’язку з цим новим для британського публіку дискурсом расизму. Контрастність токсичності тематичних зон в українській політиці визначається ідеологічним і, перш за все, національно-патріотичним блоком проблем, які стосуються незалежності України від Росії, мовної політики та корупції. Спільним для політичних дискурсів США, Великої Британії та України є агресивно емоційний тип токсичних політиків (Дональд Трамп, Найджел Фараж, Олег Ляшко), промови яких визначаються конфліктними стратегіями з використанням тактик звинувачення й образи опонента, а також агресивною тональністю мовлення, перебільшеним виразом обличчя і використанням імпульсивних рухів рук і голови, які увиразнюють їх токсичний імідж.

У дослідженні вербальної токсичності та зіставленні її корелятивів у мовленні та невербальності необхідно враховувати контекст культури [15], до якої належить політик. Якщо політик належить до культури із високим контекстом (японська, арабська, китайська, слов’янська), то він потребує менш прямого вербального та невербального спілкування і використовує малі жести спілкування, читаючи більше значення в цих менш прямих повідомленнях. Політик, який є представником низько контекстної культури (англійська, американська, німецька), потребує прямого вербального спілкування, яке необхідне для правильного розуміння повідомлення, що передається, і він значною мірою покладається на експліцитні вербальні навички [21].

Також для подальшого аналізу вербальної токсичності політиків в різних лінгвокультурах необхідно розрізнявати поняття «токсичність» vs. «агресивність» і розмежовувати терміни «вербальна агресія» та «вербальна токсичність». Так, вербальна агресія є завжди експлікованим виразом негативних почуттів як через зміст словесних відповідей (прокляття, погрози), так і через форму (крик, вереск), який не обов’язково призводить до моральної школи, тоді як вербальна токсичність частіше є імпліцитною і нез’ясовно, але безпосередньо впливає на настрій, переконання і вчинки співрозмовника. Також токсичність висловлювань або вчинків, на відміну від агресивності, може непрямо впливати на присутніх третіх осіб і мати шкідливі наслідки у подальшому.

Робимо загальний висновок про те, що висловлювання політика є токсичними, якщо вони скеровані на руйнування особистісних уподобань опонента та і завдають моральну шкоду його/її особистості або іміджу. Засоби вербального вираження токсичності визначаються як агресивно-емоційним типом політика, так і соціокультурними традиціями ведення і сприйняття політичних дискусій в США, Великій Британії

та Україні усіма учасниками публічної комунікації. Перспективним є розроблення моделі *токсичної політичної комунікації* у віддалено споріднених мовах, яка буде враховувати ціленастанови токсичного політика, маніпулятивні механізми впливу, засоби дискурсивного вираження токсичності, засоби нейтралізації токсичного впливу, а також контекст культури (високий/низький), до якої належить токсичний політик.

Список літератури:

1. Даутова Л. А. Мовні особливості передвиборного дискурсу (на матеріалі американського передвиборного дискурсу). *Філологічні науки. Питання теорії і практики*. 2014. С. 53–57.
2. Еременко Е. Д. Порно как токсичный контент. *Studia Culturae*. 2013. № 15. С. 75–81.
3. Ковалевська А. В. Нейтралізація патогенних дискурсів : стратегія спростування. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія*. 2020. Випуск 31. С. 132–141.
4. Кондратенко Н. В. Лінгвопрагматика політичного дискурсу: типологія мовленнєвих жанрів : монографія / Наталія Кондратенко та ін. Одеса: Астропринт, 2019. 236 с.
5. Кондратенко Н. В. Політичний дискурс: сутність, типологія, специфіка функціонування. *Реклама та PR у масово інформаційному просторі*. Одеса. Астропринт. 2009. С. 21–26.
6. Смоленкова В. В. Методы американской риторической критики. *Современная политическая лингвистика* : матеріали междунар. научно-практ. конф. Екатеринбург, октябрь 2003 г. Уральский гос. пед ун-т. Екатеринбург. 2003. С. 144–145.
7. Харитоновна Д. Д. Засоби реалізації персуазивного впливу у політичному дискурсі (на матеріалі передвиборчих програм П. О. Порошенка, Ю. В. Тимошенко, В. Ф. Януковича). *Science and Education. A New Dimension. Philology*, V (29). Issue 116. Budapest, 2017. С. 30–33.
8. Шкворченко Н. М. Токсичний політичний дискурс у США й Україні: когнітивно-дискурсивні контрасти. *Записки з романо-германської філології*. 2021. Випуск 1 (46). С. 127–134.
9. Berkeshchuk, I., Shcherbak, I., Shkvorchenko, N., Masytska, T. & Chorny, I. Modern Technologies and Application of ICT in the Training Process of Teachers-Philologists. *International Journal of Higher Education*. 2020. Vol. 9, No 7. P. 84–93.
10. Charteris-Black, J. *Analysing political speeches: rhetoric, discourse and metaphor*. Oxford, Palgrave, Macmillan Education, 2018. 298 p.
11. Collins English Dictionary. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english>.
12. Daniel, T. A. *Organizational Toxin Handlers: The Critical Role of HR, OD, and Coaching Practitioners in Managing Toxic Workplace Situations*. Cham, Springer International Publishing, 2020. 180 p.
13. Duden. *Das Onlinewörterbuch*. URL: <https://www.duden.de/rechtschreibung/toxisch>.
14. Fetzer, A. *The Pragmatics of Political Discourse*. Amsterdam. Philadelphia. 2013. 246 p.
15. Hall, E. T. *Understanding cultural differences: Germans, French and Americans*. Yarmouth, Me. : Intercultural Press, 2000. 196 p.
16. Knoblock, N. *Language of conflict: discourses of the Ukrainian crisis*. London, Bloomsbury Academic, 2020. 279 p.
17. Koratana A., Hu K.. Toxic Speech Detection. URL: <https://web.stanford.edu/class/archive/cs/cs224n/cs224n.1194/reports/custom/15744362.pdf>.
18. Larousse. URL: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/toxique/188242?q=toxique#1107055>.
19. Liboiron, M., Tironi, M. & Calvillo, N. Toxic politics: Acting in a permanently polluted world. *Social Studies of Science*. 2018. Vol. 48(3) 331–349.
20. Oxford Learner's Dictionaries. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english>.
21. Ramos, C. High Context. *Encyclopedia of Diversity and Social Justice*. Rowman & Littlefield, 2015. 791 p.
22. Shkvorchenko, N. Linguistic and Gender Peculiarities of English Political Discourse. *Annals of the University of Craiova. Series Philology. Linguistics*. XLII, №. 1-2. 2020. P. 398–416.
23. Taylor, D. *Toxic Communities: Environmental Racism, Industrial Pollution, and Residential Mobility*. New York, NY, New York University Press, 2014. 352 p.
24. Whorton, J. C. *Before Silent Spring: Pesticides and Public Health in Pre-DDT America*. Princeton : NJ, Princeton University Press, 2015. 306 p.

Ілюстративний матеріал:

1. Безпрецедентний президент: два роки правління Дональда Трампа. URL: <https://p.dw.com/p/3BsUO>.
2. Відкритий лист Олегу Ляшко. URL: <http://downsyndrome.org.ua/otkrytoe-pismo-olegu-lyashko>.
3. Ляшко: Я не буду вибачатись за те, що захищаю українців. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=a1HOeD6v87M>.
4. Чи мають посадовці відповідати за свої дискримінаційні висловлювання? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28248723.html>.
5. Americans say the nation's political debate has grown more toxic and 'heated' rhetoric could lead to violence. URL: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/07/18/americans-say-the-nations-political-debate-has-grown-more-toxic-and-heated-rhetoric-could-lead-to-violence/>.
6. Iran nuclear deal: Trump announces withdrawal – transcript. URL: <https://www.cbsnews.com/news/trump-iran-nuclear-deal-speech-full-transcript-video-2018-05-08/>.
7. Nigel Farage is not 'controversial' – he is toxic. Why do we keep giving him airtime? URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/dec/11/nigel-farage-not-controversial-toxic-why-give-airtime-question-time>.
8. Nigel Farage's last words to the European Parliament. URL: <https://www.bbc.com/news/av/uk-51294356>.
9. Oxford's Word of the Year Is... Toxic. URL: <https://learningenglish.voanews.com/a/oxford-s-word-of-the-year-is-toxic/4661913.html>.
10. Toxic political discourse. URL: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Toxic%20Political%20Discourse>.
11. Toxic. URL: https://www.etymonline.com/search?q=toxic&ref=searchbar_searchhint.
12. Toxicity. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/toxicity>.

Shkvorchenko N. M. VERBAL TOXICITY IN PUBLIC SPEECHES OF AMERICAN, BRITISH AND UKRAINIAN POLITICIANS (COMPARATIVE STUDY)

This paper represents a comparative study of the differential markers of verbal toxicity in public speeches of American, British and Ukrainian politicians. Politicians' utterances are toxic if they are aimed at destroying the beliefs and preferences of the opponent with harmful consequences for his/her personality or image. The verbal markers of toxicity include the politicians' explicit use of ideological, national, gender-related and other utterances that demean another person (not necessarily present) and discriminate against him/her. The nonverbal markers of toxicity encompass the tonality of speaking (aggressive, loud, fast, screaming, hysterical, ostentatious, exaggerated), facial expression (exaggerated mimics, bulging eyes, grimacing) and body language (impulsive gestures and head movements, tense posture, breach of social distancing). The contrasting feature of the toxic speech behavior of American politicians is discriminating racist and sexist statements, which are conceptually related to the #BlackLivesMatter and #MeToo movements and explicate ideological and gender-related toxic thematic zones. The toxicity of British politicians is associated with issues of migration and Euroscepticism (Brexit), English nationalism (Scotxit, NI-hit), British Prince Harry and his wife Meghan Markle stepping down from royal duties (Megxit) and the emergence of the racism discourse, which is new for the British public. The contrast of the toxicity of thematic zones in Ukrainian politics is determined by the national-patriotic block of problems related to Ukraine's independence from Russia, language policy and corruption. The commonality of the political discourses of the United States, Great Britain and Ukraine is the aggressive-emotional type of toxic politicians (Donald Trump, Nigel Farage, Oleh Lyashko), whose speech is characterized by confrontational strategies implemented through the tactics of accusations and insults of the opponent, as well as aggressive tonality of speech, exaggerated facial expression and impulsive gestures and head movements, which highlight their toxic image.

Key words: toxicity, political discourse, public speech, United States, Great Britain, Ukraine, comparative study, verbal, nonverbal, image.